

Hergebruik het water	Optimaliseer de recirculatie van drain- en drainagewater	Hergebruik voorkomt verliezen van meststoffen, water en middelen. Spui kan worden beperkt door het op maat toevoegen van schoon water en het water en EC geven naar behoefte van het gewas.
	Spoelwater van zandfilter hergebruiken	Spoelen met schoon uitgangswater (evt. voedingswater), dan alle water naar vuilwatertank en evt. eerste minuut naar riool/rioolbuffer om meeste vervuiling weg te spoelen
	First flush opvangen en hergebruiken	Gewasbeschermingsmiddelen die buiten op het kasdek zijn neergeslagen komen bij regen in het regenwater terecht (First flush).
	Condenswater opvangen en hergebruiken	Gewasbeschermingsmiddelen die aan de binnenkant van het kasdek zijn neergeslagen komen in het condenswater terecht. Er is een wettelijke verplichting dit op te vangen en her te gebruiken.
	Ontsmetting van drainwater en voldoende ontsmettingscapaciteit	Drainwater moet ontsmet worden met behulp van UV of verhitter om verspreiding van ziekten te voorkomen. Voldoende capaciteit om ook in pieksituaties drainwater op te vangen en te ontsmetten.
	Voldoende drainwateropvang voor normale bedrijfsvoering en storingen	Mogelijkheid bij storingen drainwater op te vangen. Evt. overloop van draintank naar riool/rioolbuffer.
	Voldoende groot hemelwaterbassin en/of ander goed uitgangswater	Het hemelwaterbassin moet groter zijn dan 500 m ³ / ha. teeltoppervlak, afhankelijk van gewas is 3-4x groter aan te raden. Of er moet een andere voorziening voor 'goed gietwater' op het bedrijf aanwezig zijn.
	Kwaliteit meststoffen	Voorkom oplopend natrium in drainwater door gebruik van meststoffen met zeer laag Na.
Zorg voor goed onderhoud	Onderhoud het teeltsysteem	Goed onderhoud voorkomt lekkages en storingen. Zorg voor lekdichte goten en kranen, vernieuw loopfolie regelmatig. Als er storingen optreden kan snel verhelpen de lekkage van middelen naar bodem (en water) sterk verminderen.
	Onderhoud de kas	Dicht de kieren en de kasvoet ter voorkoming van emissie naar de lucht.
	Zorg voor lekdichte containers	Voorkom het lekken van percolatiewater. In dit vocht dat uit gewasresten kan lekken kunnen resten van gewasbeschermingsmiddelen zitten. Substraatafval (afstromend water van gewasresten en uitlekwater substraatmatten).
	Goed onderhoud aan apparatuur	Na gebruik van spuitapparatuur de leidingen/ slangen en pomp reinigen. Controleer op slijtage en correcte werking. Als een reinigingsmiddel wordt toegepast, zorg dan voor een juiste verwerking van het reinigingswater (zie etikettekst).
Ga zorgvuldig om met gewasbeschermingsmiddelen	Richt de gewasbeschermingskast zorgvuldig in	Bij een correct ingerichte kast staan de poeders boven, vloeibare middelen onder en zijn de onkruidmiddelen gescheiden van andere middelen. Plaats zowel poeders als vloeibare middelen in een lekbak. Plaats de kast in een aparte goed geventileerde ruimte; de kast is voorzien van ventilatiekanalen.
	Maak de spuitvloeistof zorgvuldig klaar	Het afwegen van middelen is een nauwkeurige bezigheid, voorkom knoeien en zorg ervoor dat de juiste hoeveelheid wordt klaargemaakt. Optimale toepassing, juiste concentratie.
	Gebruik absorptie materiaal bij knoeien	Zorg dat er voldoende absorptie materiaal (bijvoorbeeld kattenbakkorrels) aanwezig is voor opruimen van vleistoffen, en dek de plek af met dit materiaal. Vervolgens absorptiemateriaal als KCA behandelen.
	Waarschuw bij calamiteiten	informeer waterschap en gemeentelijke instanties bij calamiteiten.

Verwerk het afval op de juiste manier	Restanten van middelen afvoeren	Oude middelen, restanten van spuitvloeistof en ander chemisch afvalwater inleveren bij het KCA depot in een gesloten tank
	Verpakkingsmateriaal afvoeren	Open verpakkingen inleveren bij het KCA-depot; niet aangebroken verpakkingen naar de toeleverancier
Zorg voor optimale toepassing van gewasbeschermingsmiddelen	Kies de juiste toedieningstechniek	Bepaal aan de hand van het gewas en de aantaster welke toedieningstechniek moet worden gebruikt. Dit verhoogt de effectiviteit van de toepassing en beperkt de emissie.
	Kies de juiste spuitdop, -druk, -hoek en -snelheid	Bepaal bij elke gewasbehandeling wat de juiste spuitdop is en kies de juiste spuitdruk, -hoek en loopsnelheid.
	Gebruik de juiste concentratie en spuitvloeistof	Maak de juiste concentratie van de spuitvloeistof klaar (etikettekst). Maak niet meer klaar dan nodig is.
	Gebruik hulpstoffen	Toevoegen van geadviseerde hulpstoffen verhoogt de effectiviteit van de middelen waardoor er minder behandelingen nodig zijn.
Zorg voor optimale omstandigheden bij toepassen van middelen	Houd luchtramen bij ruimtebehandeling gesloten	Houd tot 4 uur na ruimtebehandeling luchtraam gesloten. Ook bij gewasbehandeling (spuiten) vindt emissie naar lucht plaats. Kies eventueel een ander spuitmoment.
	Geen LVM bij veel wind	Voer geen ruimtebehandeling uit bij meer dan windkracht 4.
	Voorkom afdruipt van het gewas	Bij het toepassen van de juiste hoeveelheid spuitvloeistof vindt er geen afdruipt plaats. Hierdoor is de effectiviteit groter en is er minder emissie naar bodem en water.
	Stem lozingsmoment en toediening middel op elkaar af	Indien vlak na het toepassen van een druppelbehandeling geloosd wordt, gaat een deel van het middel verloren. Dit gaat ten koste van de effectiviteit en geeft ongewenste emissie.
Beperk het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen	Voorkom en monitor ziekten en plagen	Zorg voor schoon uitgangsmateriaal; zorg voor goede hygiëne; vermijd gevoelige rassen; zorg voor de juiste klimaatinstellingen om nat slaan gewas en ziektes te voorkomen; scout wekelijks intensief. Gaas in luchtramen voorkomt invlieg van insecten (o.a. mineervlieg, wants, mot).
	Gebruik alternatieven	Zet voldoende natuurlijke vijanden uit; gebruik bewezen effectieve biologische middelen; corrigeer met selectieve middelen om natuurlijke vijanden te sparen; corrigeer indien noodzakelijk bij voorkeur pleksgewijs (geen ruimtebehandeling).
	Voorkom resistentie	Wissel middelen uit verschillende chemische groepen af om resistentie van plagen en ziekten tegen het middel te voorkomen. 'Ontzie' de middelen door gebruik te maken van biologische middelen en natuurlijke vijanden.